

Arbeidsvilkår og arbeidsgiveransvar i vare- og budbilbransjen

Presentasjon av Fafo-rapport 2025:13

Mona Bråten (Fafo) og Jørgen Ingerød (SØA)

Rapportlansering 29.08.2025

Kort om vare- og budbilbransjen

Økt etterspørsel etter transport med vare- og budbil, særlig etter pandemien

Vridning fra bedriftsmarkedet (B2B) til konsumentmarkedet (B2C)

Økt etterspørsel etter hjemleveringer; netthandel og matvarebestillinger

Lave prismarginer og økt kostnadspress

Lave etableringskostnader og få formelle kompetansekrav (førerkort klasse B)

Tiltak og reguleringer, har i varierende grad truffet varebilsegmentet

Utfordringer knyttet til lønns- og arbeidsvilkår

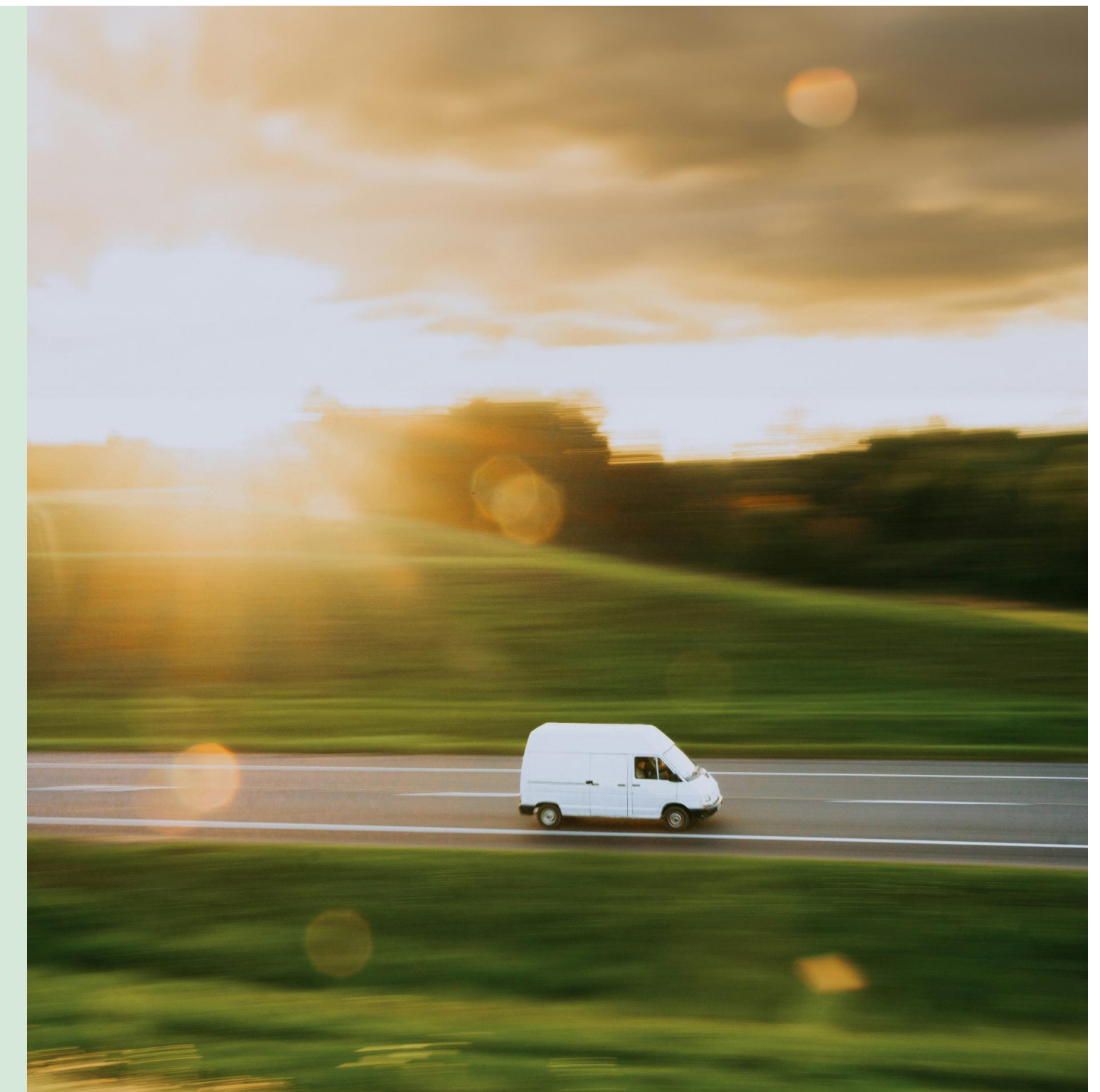

Photo by [Artem Balashevsky](#) on [Unsplash](#)

Rapportens formål og avgrensning

1. En kartlegging av aktører og tjenester i bransjen
2. En vurdering av lønns- og arbeidsvilkårene til sjåførene
3. En analyse av arbeids- og oppdragsforholdene

**Vare- og budbilbransjen
omfatter varetransport med
varebiler mot betaling fra
en annen oppdragsgiver**

Kvantitativ kartlegging av bransjen

To tilnærminger i den kvantitative analysen

Foretakene

Kobling mellom Enhetsregisteret og Kjøretøyregisteret

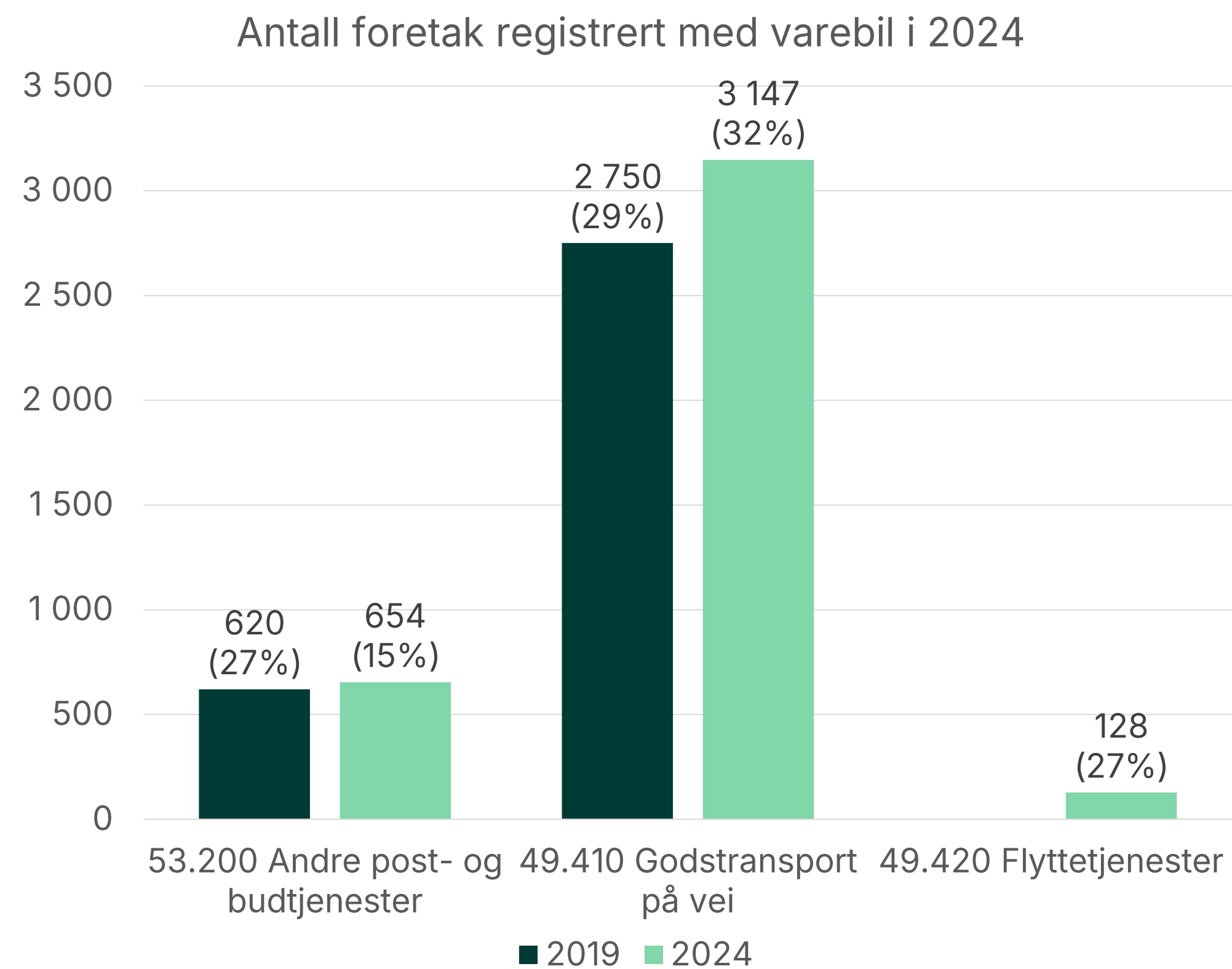
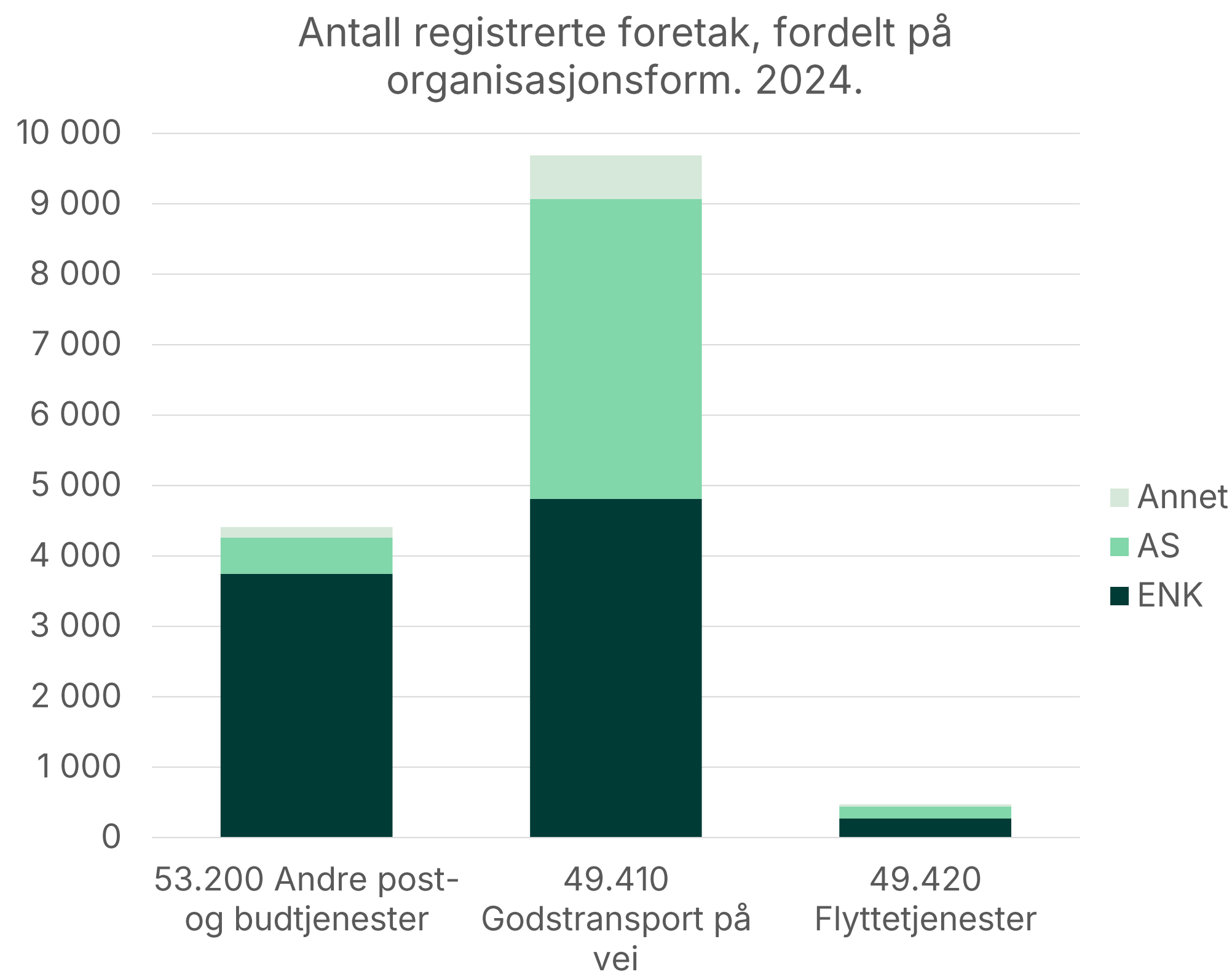
- Antall
- Organisasjonsform
- Ansatte
- Varebiler (tillatt totalvekt under 3,5 tonn)

Sjåførene

Lønnstakere og selvstendige i bransjen

- Antall
- Alder, utdanning, landbakgrunn
- Tilknytningsformer
- Inntekt

Foretakene i bransjen

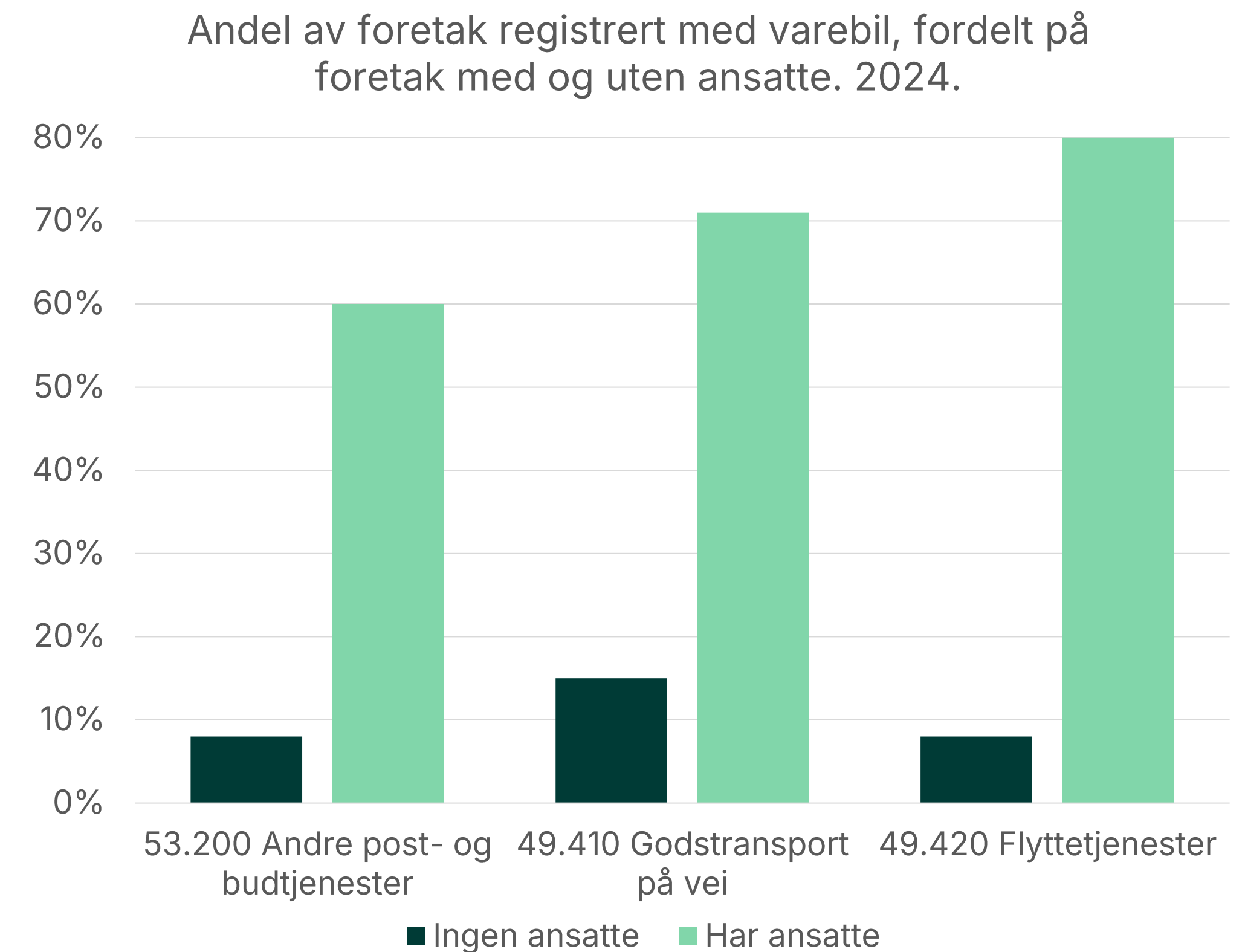

Kilde: Brønnøysundregisteret.

Flertallet av foretak med ansatte er også registrert med varebil

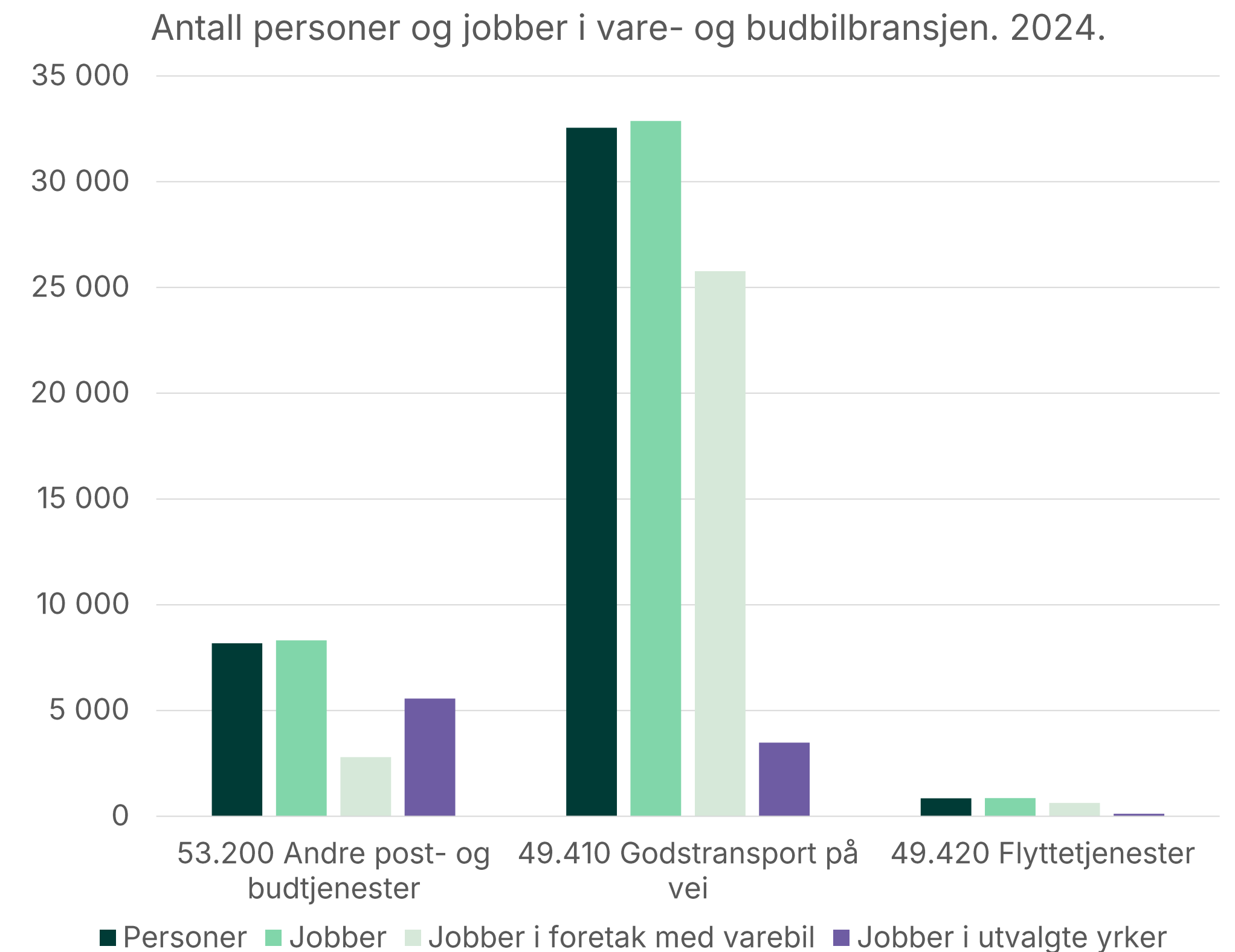
- Et fåtall foretak hadde flere varebiler enn ansatte.
  - Utleie av kjøretøy i tillegg til egen transport.

Kilde: Egen kobling av Brønnøysundregisteret og Kjøretøyregisteret.

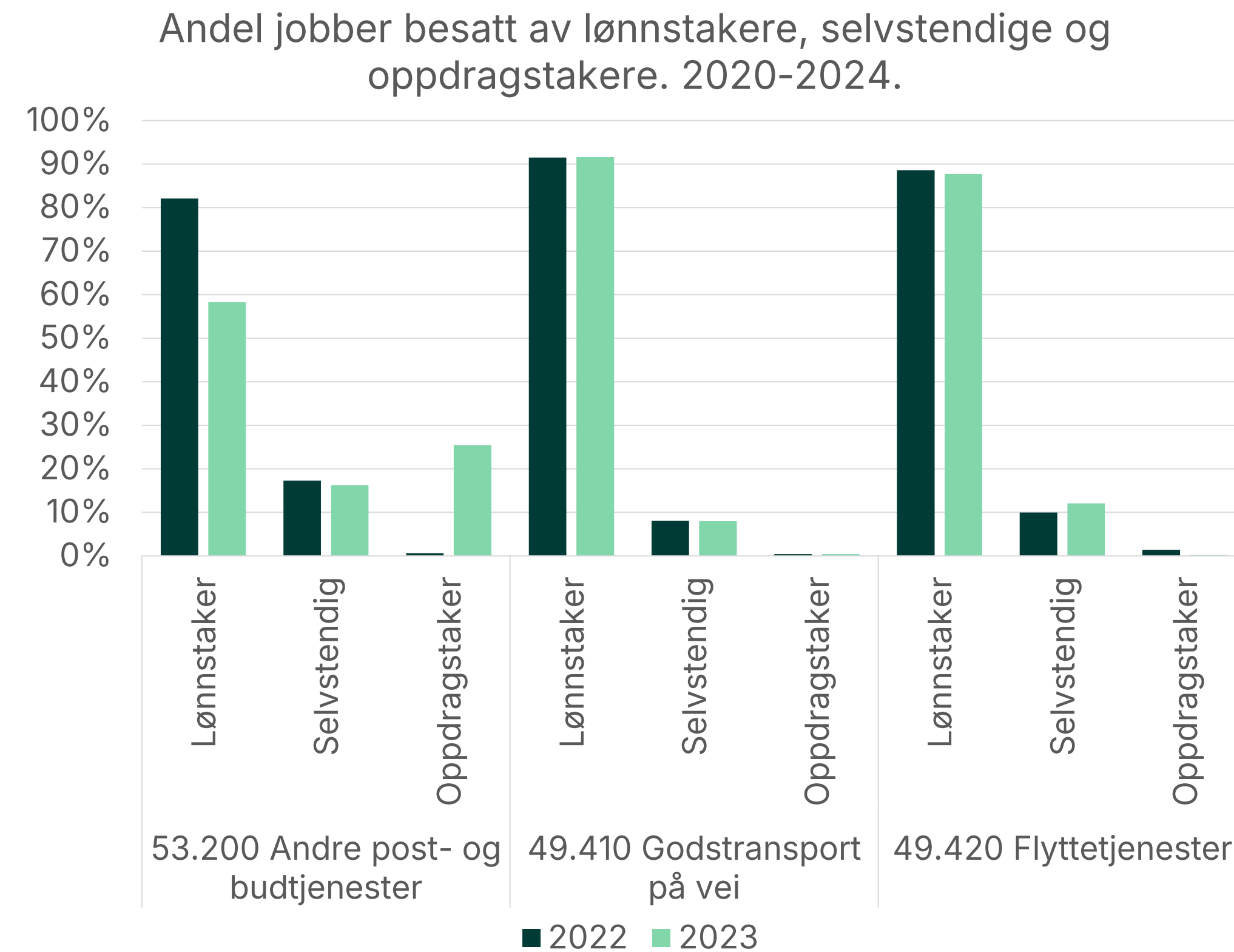
Personer og jobber i vare- og budbilbransjen

- Flere enn 8 av 10 er menn.
- Relativt mange unge arbeidstakere.
- Høy andel innvandrere, særlig innen budtjenester.
- Relativt få har fullført høyere utdanning.

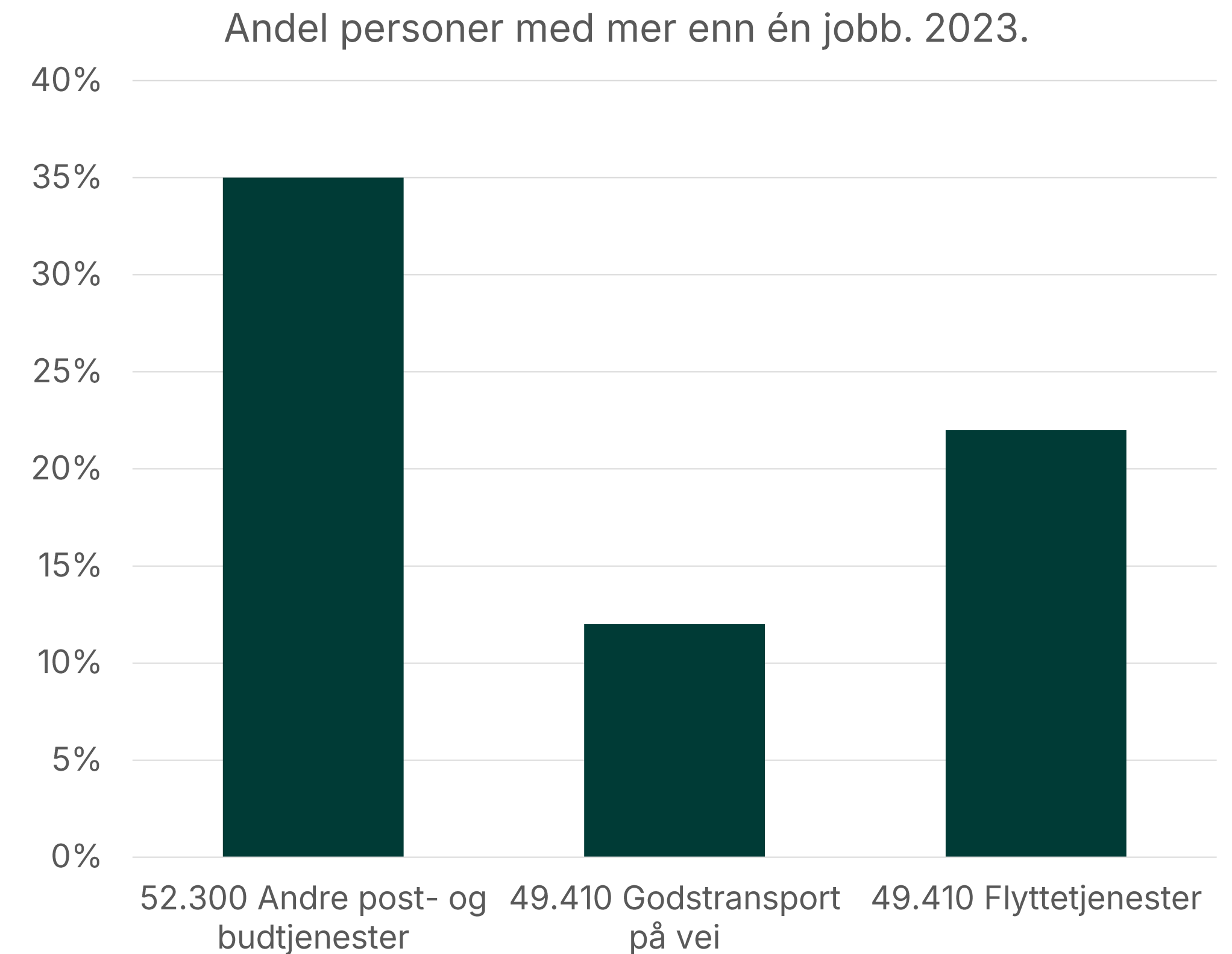

Kilde: Registerbasert sysselsettingsstatistikk.

Kjennetegn ved arbeids- og oppdragsforhold i bransjen

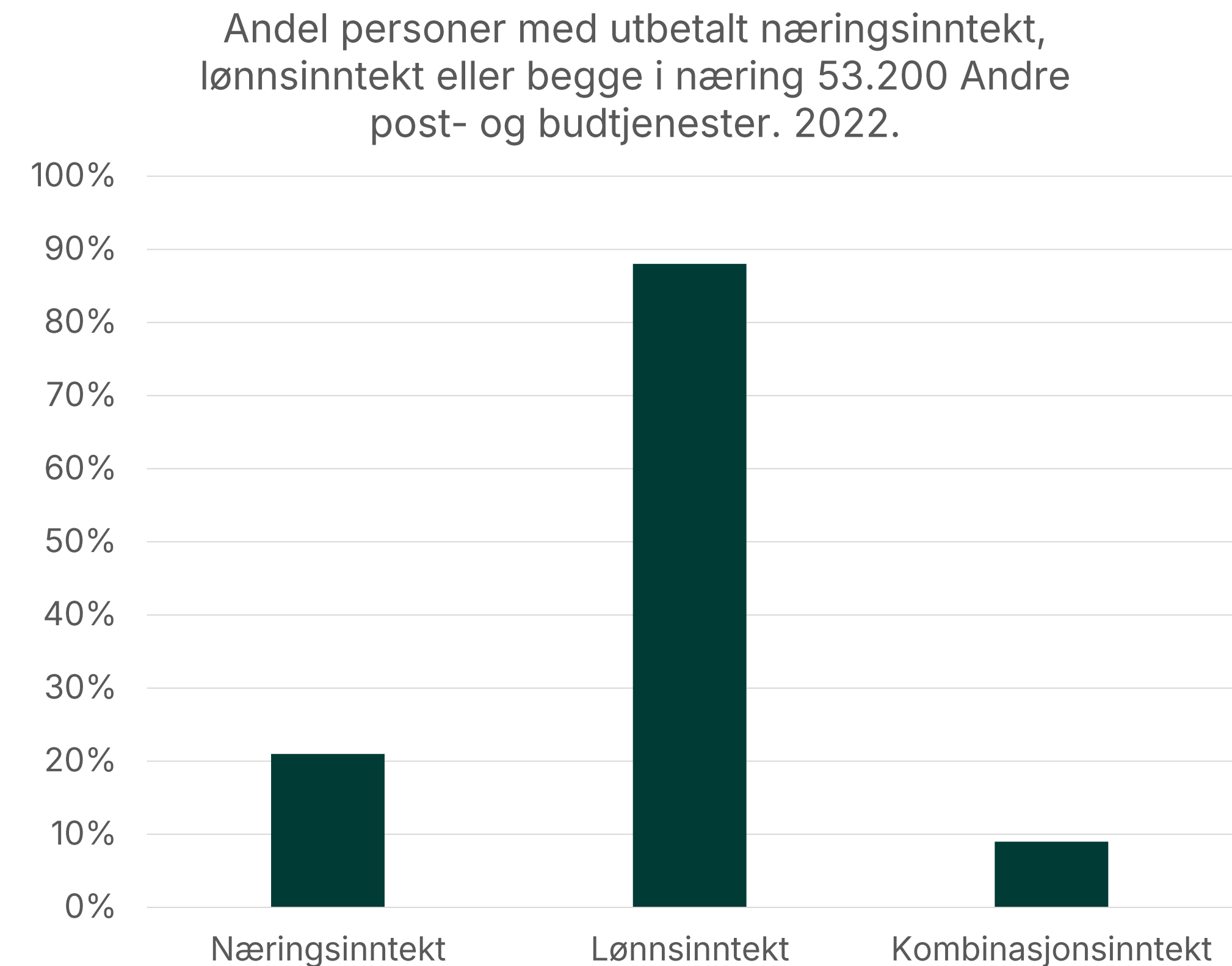

Kilde: Registerbasert sysselsettingsstatistikk.

Mange i bransjen har relativt lav inntekt

- Flesteparten i bransjen mottar kun lønnsinntekt.
- Selvstendige har lavere inntekt enn lønnsinntakere.
  - 44% hadde næringsinntekt under 2G
  - 19% hadde lønnsinntekt under 2G

Lokale aktørers erfaringer

Kvalitative intervjuer med lokale aktører

- Utfyllende informasjon om arbeids- og oppdragsforholdene, og om relasjonen mellom sjåførene og virksomhetene som utfører oppdrag i varebilsegmentet
  - Virksomhetsledere (24)
  - Tillitsvalgte (4)
  - Sjåførere (7)

Photo by [RoseBox](#) [روز باکس](#) on [Unsplash](#)

Fast ansatte eller ENK, hva sier virksomhetslederne?

Fast ansatte:

- *Det gir forutsigbarhet og er i tråd med bedriftens kjerneverdier*
- *Målsettingen er å drive med egne biler og ansatte*
- ENK:
  - *Det er fleksibelt og kan tilpasses behovene*
  - *Vi bruker den tilknytningsformen sjåførene ønsker*

Photo by [Aleksi Partanen](#) on [Unsplash](#)

Profilering av bil og arbeidsklær, muligheter og begrensninger

- *Det er et absolutt krav, vi leier ikke inn biler eller sjåførere med logoer fra konkurrenter (virksomhetsleder)*
- *[Sp: Kan ENK ta oppdrag for flere samtidig] Ja, men det er krav til profilering, så da må de eventuelt bytte bil og klær. Så ja, men det er vanskelig (tillitsvalgt)*

Foto: Microsoft PPT Stockbilder

Samlaster- / speditørvirksomheter

- Organiserer transportoppdraget for andre aktører
- Har et distribusjonssystem som koordinerer frakt og levering av varer (f.eks Bring, PostNord, DHL, Instabox m.fl)
- Har få eller ingen egne biler eller sjåfører
- Kontrakter med mange underleverandører
- Skjer en vridning i kontrakter fra ENK til AS

Photo by [Claudio Schwarz](#) on [Unsplash](#)

Oppsummering

Budtjenester – mange jobber i en randzone av arbeidslivet

Risikofaktorer

- Flere ENK fra 2020-2024
- Høy andel selvstendig næringsdrivende
- Høy turnover blant sysselsatte
- Mange har flere jobber
- Lav inntekt
- Mange innvandrere

Foto: Microsoft PPT Stockbilder

Økt bevissthet om sjåførenes tilknytning

- Flere ansetter varebilsjåfører nå, også blant de som tidligere brukte ENK
- Det skjer en vridning i kontraktene med underleverandører fra ENK til AS hos de store samlaster- og speditørvirksomhetene
- Vil det forplante seg utover i verdikjeden?
- ... eller bidra til økt segregering mellom sjåførene i ulike deler av bud- og varebilmarkedet?

